

Inbreng EZK commissiedebat

Verdienvermogen van Nederland

Wat wil de nieuwe Tweede Kamer voor bedrijvigheid in Nederland? Woensdag spreekt u over het verdienvermogen van Nederland. Het agrofoodcomplex is de derde economische pijler van het land. Waar geld wordt verdiend, belasting wordt betaald en mensen aan het werk zijn. Tegelijkertijd ontbreekt het op dit moment aan duidelijk perspectief voor de landbouwsector en daarmee de agro-keten als geheel. De boeren en tuinders verenigd in LTO en de coöperaties FrieslandCampina, Cosun en Avebe roepen op het economisch belang van de agrofood sector voor het verdienvermogen van Nederland nadrukkelijk te erkennen.

Uit onderzoek (Direct Research, augustus 2021) blijkt dat 'de Nederlander' erg positief is over de sector. De laatste jaren is het sentiment in het politieke debat over de agrarische sector echter omgeslagen. Van aanvankelijk trots op één van de laatste maakindustrieën in Nederland, ging het de afgelopen jaren vooral over de nadelen van agrarische productie. En natuurlijk moet de agrarische sector, zoals elke economische sector, innoveren en investeren in verduurzaming. Juist voor een toekomstbestendige, gewaardeerde en toonaangevende sector. Maar deze eenzijdige blik gaat voorbij aan de bijdrage die de sector levert aan banen, het verdienvermogen, de voedselzekerheid en krachtige economische regio's.

Strategische belang van voedselproductie

In de publieke en politieke discussie is er lang onvoldoende aandacht geweest voor de grote geopolitieke kracht van de land- en tuinbouw, voor het belang van voedselproductie in eigen land en in de EU. De recente crises hebben duidelijk gemaakt hoe kwetsbaar Nederland is wanneer ze vrijwel geheel afhankelijk is van het buitenland. De geopolitieke en strategische kracht van de land- en tuinbouw vergt meer aandacht in het politieke en maatschappelijke debat. Terecht wordt Nederland mondiaal gezien als een sterke kennispartner op gebied van de land- en tuinbouw. Behoud van deze koppositie is van groot strategisch belang, voor zowel de sector zelf als voor de economie van Nederland.

Exportvolume

In 2022 is de export van landbouwgoederen door hogere exportprijzen met 17,2% gestegen naar 122,3 miljard euro. Deze week komen traditioneel de cijfers weer naar buiten over de agrarische import en export. Een belangrijk deel van het verdienvermogen hangt samen met de export met vooral de omringende landen, maar ook elders. Onze boeren en tuinders dragen met hun hoogwaardige producten zo flink bij aan de Nederlandse economie. Naast voedsel is het Nederlandse agrifood complex goed voor ook nog vele miljarden aan kennis, veredelingsmateriaal en nieuwe technologieën die over de hele wereld vermarkt worden. Deze positie als mondiaal koploper volgt uit de grote innovatiekracht. Niet vergeten mag worden dat de innovatiekracht volgt uit de grote agrarische sector. Als de sector te klein wordt, valt er weinig kennis te exporteren.

Krachtige economische regio's

De primaire sector is nauw verweven met andere delen van de economie, door de voedingsmiddelenindustrie, handel- en distributie. De agri en food keten als geheel zijn samen goed voor ongeveer 8% van zowel ons nationaal inkomen als onze werkgelegenheid. In totaal werken meer dan 600.000 mensen in banen die direct afhankelijk zijn van de agrarische productie. Vooral in het landelijk gebied is de agrarische sector een belangrijke werkgever. Vaak in regio's die economisch minder sterk zijn is deze sector een drager van onze welvaart. Krimp binnen de primaire sector, leidt tot krimp in de agroketen (inclusief directe en indirecte banen) en daarmee tot krimp van het verdienvermogen van Nederland.